

ยุทธศาสตร์ของชาติต่าง ๆ ในยุโรป

ฯพลฯ บุญชนะ อัคราภกร*

1. คำนำ

โดยที่บันทึกนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะให้เข้าใจถึงยุทธศาสตร์ของชาติต่าง ๆ ในยุโรปในอนาคตเป็นสำคัญ การเขียนจึงได้เน้นหนักไปในด้านการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของชาติต่าง ๆ ในยุโรป ทั้งนี้เนื่องจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจนี้ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในด้านการเมืองและการทหารต่อไป การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีจุดหมายปลายทางที่จะนำไปสู่การรวมกันทางการเมืองและการทหารดังกล่าวในปัจจุบันก็ได้แก่ ประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรป (European Economic Community) หรือที่เรียกกันง่าย ๆ ว่า กลุ่มตลาดร่วมในยุโรป (European Common Market) ส่วนทางด้านยุโรปตะวันออกนั้น สหภาพโซเวียตรุสเซีย ก็มีความประสงค์ที่จะให้การรวมกลุ่มของประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตะวันออกในปัจจุบันซึ่งได้แก่ มนตรีสำหรับการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางเศรษฐกิจ (Council for Mutual Economic Assistance) หรือที่เรียกกันว่า คอมมิคอน COMECON ได้กระชับการประสานงานทางเศรษฐกิจให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้การป้องกันความมั่นคงร่วมกันได้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป ฉะนั้นการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงใดๆ ของยุโรปในอนาคต จึงต้องพุ่งเถิงไปในด้านการรวมกลุ่มของประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตะวันตก ซึ่งมีแนวโน้มที่จะให้เป็นสหรัฐยุโรป (United States of Europe) ต่อไปในอนาคต

2. ประวัติความเป็นมาของกลุ่มตลาดร่วมยุโรป (EEC) กลุ่มการค้าเสรี (EFTA) และกลุ่มคอมมิคอน (COMECON)

2.1 ประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรป หรือ EEC (European Economic Community)

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงใหม่ ๆ ยุโรปตะวันตกอยู่ในภาวะที่จะต้องบูรณะฟื้นฟูอย่างขนาดใหญ่ ภารกิจดังกล่าวใหญ่หลวงเกินกำลังที่ยุโรปตะวันตกจะทำด้วยตนเองให้คืนสู่สภาพเดิมและรุดหน้าต่อไปโดยรวดเร็วได้ ประเทศที่เคยมีอาณานิคมอยู่ทางเอเชียและ

*บุญชนะ อัคราภกร เนติบัณฑิต(จุฬา), A.M.(Govt.)Indiana; A.M.B.I.M.(British Institute of management); รัฐประศาสนศาสตร์คุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ธรรมศาสตร์), LL.D. (Hon) Indiana ;เศรษฐศาสตร์คุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (จุฬาฯ) ศาสตราจารย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ

ตะวันออกกลาง ก็ไม่สามารถพึ่งพาทรัพยากรจากประเทศเหล่านั้นได้อีก ประกอบกับนโยบายความของสหภาพโซเวียต ดังเช่นการปฏิเสธการเลือกตั้งเสรีในยุโรปตะวันออก จนทำให้ประเทศเหล่านั้นกลายเป็นบริวารของตนไปในที่สุด ได้ทำให้ยุโรปตะวันตกจำเป็นต้องล้มความเป็นศัตรูกันทางประวัติศาสตร์ และหันหน้าเข้าหากัน ร่วมมือกันทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ด้วยความสนับสนุนของสหรัฐ จึงก่อให้เกิดองค์การร่วมมือทางเศรษฐกิจของยุโรปขึ้น เรียกว่า OEEC (Organization for European Economic Cooperation) ในส่วนที่เป็นความร่วมมือกันของประเทศยุโรปเองโดยเฉพาะก็มี สหภาพศุลกากร (Customs Union) ของกลุ่มประเทศ Benelux และประชาคมถ่านหินและเหล็ก (European Coal and Steel Community) ของ ๖ ประเทศ ได้แก่ ฝรั่งเศส เยอรมันตะวันตก อิตาลี และกลุ่ม Benelux ประชาคมถ่านหินและเหล็กแห่งยุโรป (ECSC) นี้เองที่เป็นต้นกำเนิดของประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรป (EEC) ในระยะต่อมา

เมื่อเดือน มิถุนายน ค.ศ. 1955 หลังจากที่ได้เห็นผลอย่างชัดเจนของการจัดตั้ง ECSC ซึ่งปรากฏว่า ได้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยทั่วไปในประเทศสมาชิก รัฐมนตรีต่างประเทศของกลุ่มประเทศ ECSC ทั้ง 6 มี Mr. Paul-Henri Spaak รัฐมนตรีต่างประเทศของเบลเยียม เป็นตัวตั้งตัวตี จึงได้ประชุมกันที่เมือง Messina ในอิตาลีเพื่อหารือกันถึงการขยายความร่วมมือกันระหว่างประเทศทั้ง 6 ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นกว่าที่มีอยู่แล้วตามข้อตกลง ECSC หลังจากนั้น ได้มีการประชุมหารือกันอีกหลายครั้ง ปัญหาที่ถกเถียงกันมากคือปัญหาของประเทศที่มีความผูกพันอยู่กับดินแดนโพ้นทะเล ข้อกำหนดเกี่ยวกับการลดความแตกต่างของอัตราค่าแรงงาน และกำหนดการลดอัตราภาษีศุลกากรระหว่างกัน ในที่สุดประเทศทั้ง 6 ได้ลงนามในร่างสนธิสัญญาที่เรียกว่า Treaty of Rome ที่กรุงโรม เมื่อ 25 มีนาคม ค.ศ. 1957 ได้รับสัตยาบันจากรัฐบาลของตนในปีเดียวกัน และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 มกราคม ค.ศ. 1958 เป็นต้นมา

ในแง่เศรษฐกิจ EEC มีลักษณะสำคัญคือเป็นตลาดร่วม (Common market) มีวัตถุประสงค์ที่จะลดเป็นระยะ ๆ และในที่สุดจะยกเลิกภาษีศุลกากรระหว่างกันให้หมดสิ้น ยกเลิกข้อจำกัดทางการค้าและความลำเอียงด้วยประการต่าง ๆ กำหนดอัตราภาษีศุลกากรที่เก็บจากสินค้าที่นำเข้าจากประเทศอื่น ๆ ในอัตราเดียวกัน และผสมผสานนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมให้อยู่ในแนวเดียวกัน ทั้งนี้ มีเป้าหมายว่าระยะแห่งการเปลี่ยนแปลง (transitional period) จะอยู่ในกำหนด 12 ปี กล่าวคือ จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้ภายในสิ้นปี ค.ศ. 1969

สนธิสัญญาก่อตั้งประชาคมตลาดร่วมยุโรปดังกล่าวนี้ ได้ก่อให้เกิดสถาบันขึ้น 4 สถาบัน
คือ.-

(1) **European Economic Commission** ซึ่งเป็นคณะกรรมการบริหาร (executive) ของประชาคม มีอำนาจดำเนินการโดยอิสระ (Supra-national powers) และมีหน้าที่เสนอแนะนโยบายต่าง ๆ ของประชาคมต่อคณะมนตรี (Council of Ministers) ซึ่งประกอบด้วยรัฐมนตรีของประเทศสมาชิกประชาคม

(2) **The Council of Ministers** ทำหน้าที่ตัดสินใจทางนโยบาย ซึ่งเสนอโดย Commission

(3) **The Common Assembly** หรือ **The European Parliamentary Assembly** ประกอบด้วยผู้แทนจากรัฐสภาแห่งชาติของประเทศสมาชิกทั้ง 6 มีอำนาจควบคุมการดำเนินงานทั่วไปของประชาคม

(4) **The Court of Justice** มีอำนาจตัดสินตุลาการ และคำพิพากษาของศาลนี้ย่อมมีผลบังคับแก่สมาชิกทุกประเทศในประชาคม

สนธิสัญญามีข้อกำหนดเกี่ยวกับการเข้าสมทบ (association) ของประเทศอื่น ๆ ว่าประเทศที่เข้าสมทบ จะได้รับประโยชน์จากการลดอัตราภาษีศุลกากร และประโยชน์ในรูป quota เช่นเดียวกับที่สมาชิกสามัญ (full member) ได้รับ ในขณะที่เดียวกันก็ได้รับอนุญาตให้ตั้งอัตราภาษีศุลกากรแก่ประเทศในประชาคมได้ ทั้งนี้ เพื่อการคุ้มครองอุตสาหกรรมใหม่และเพื่อเป็นรายได้ช่วย ประเทศที่เคยเป็นอาณานิคมของเบลเยียม ฝรั่งเศส อิตาลี และเนเธอร์แลนด์ ได้เข้าเป็นสมาชิกสมทบ (associated members) และใน ค.ศ. 1962 กรีซได้เป็นสมาชิกสมทบด้วย โดยให้เป็นที่เข้าใจว่า เมื่อกรีซพัฒนาจนถึงขั้นแล้ว ก็จะได้เป็นสมาชิกสามัญต่อไป นอกจากนั้น ในระยะต่อมาก็ได้มีการรับประเทศอาฟริกาอื่น ๆ ซึ่งเคยเป็นอาณานิคมของอังกฤษเข้าสมทบด้วยอีกหลายประเทศ

ในระยะแรกของการก่อตั้งประชาคมนั้น เป็นที่เข้าใจกันทั่วไปว่า ปัญหาทางเกษตรจะเป็นเรื่องยุ่งยากที่สุดข้อหนึ่งของการรวมกลุ่ม อย่างไรก็ตาม สนธิสัญญาได้กำหนดว่าจะต้องใช้หลักการตลาดร่วม (common market) ในการแก้ปัญหาผลผลิตทางเกษตรโดยมุ่งหมายให้มีตลาดที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และคุ้มครองตลาดดังกล่าวนี้ ด้วยการกำหนดอัตราภาษีและควบคุมสินค้าเกษตรจากประเทศอื่น ๆ หลักการสำคัญเกี่ยวกับการนี้อาจแยกได้ 3 ข้อ คือ (1) กำหนดกฎเกณฑ์การแข่งขัน (2) กำหนดราคาขั้นต่ำ และ (3) การสนับสนุนทางการเงิน

นอกจากนั้น ยังมีปัญหาซึ่งคิดกันว่าจะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อผลสำเร็จของประชาคมอีกหลายข้อ อาทิ ความอ่อนแอทางการเงิน (financial weakness) และการคัดค้านของกลุ่มธุรกิจย่อยในฝรั่งเศส พวกธุรกิจย่อยเหล่านี้คิดว่า การลดอัตราภาษีศุลกากรระหว่างกันตามแผนการค้าเสรี (trade liberalization) จะทำลายอุตสาหกรรมของตนแต่ต่อมากลับปรากฏว่ารัฐบาลและธุรกิจของฝรั่งเศสกลับเป็นหัวสำคัญในการสนับสนุนหลักการของประชาคม

ในทางตรงข้าม ปัญหาซึ่งคิดกันว่าไม่มีความสำคัญในระยะแรก คือปัญหาการเปิดโอกาสให้ประเทศเพื่อนบ้านของประชาคมเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสมาชิก หรือสมทบด้วยในระยะต่อไป ไท่กลับกลายเป็นปัญหาที่ใหญ่ในระยะเวลาต่อมา เมื่อวิเคราะห์ดูจะเห็นได้ว่า ในระยะแรกของการก่อตั้งประชาคมมีเสียงคัดค้านเพียงเบาบาง และบางประเทศก็ยังสงวนท่าทีที่จะเข้าร่วมด้วย **รัฐบุรุษอังกฤษรู้สึกไม่แน่ใจ** ในความสำเร็จของการจับมือกันระหว่างเยอรมันและฝรั่งเศส ซึ่งเป็นศัตรูกันทางประวัติศาสตร์ จึงสงสัยในความดำรงอยู่ของประชาคม นอกจากนี้ในการก่อตั้ง ECSC เมื่อ ค.ศ. 1951 ซึ่งอังกฤษน่าจะเข้าร่วมในชมรมของยุโรปตะวันตกตั้งแต่ขณะนั้น อังกฤษก็ยังชอบที่จะวางตัวเฉยอยู่ เพราะถือว่าตนไม่มีความเดือดร้อนเรื่องตลาดด้านหินและเหล็กกล้าในขณะนั้น **สวิสและสวีเดน** ยังไม่ประสงค์จะเข้าร่วมเพราะต้องการรักษานโยบายความเป็นกลางของตนไว้ **ออสเตรียอ้างว่า สนธิสัญญา (State Treaty) เมื่อ ค.ศ. 1955** ของตนได้ห้ามการเข้าร่วมในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจหรือการเมืองใดๆ แต่โดยแท้จริงแล้ว ออสเตรียเกรงว่าการก่อตั้ง EEC จะเป็นการสร้างวงล้อม (hegemony) ของเยอรมันหรือฝรั่งเศสขึ้นในยุโรป **นอร์เวย์และเดนมาร์ก** ถึงแม้จะเห็นด้วยในหลักการของประชาคม แต่เนื่องจากยังมีความสัมพันธ์กับสวีเดนในเรื่องการตั้ง **Nordec Customs Union** จึงยังสงวนท่าทีไว้ก่อน ฝ่าย **ไซเวียตไปไกลถึงกับว่าเป็นแผนการของธุรกิจยักษ์ใหญ่ของสหรัฐที่จะครอบครองยุโรป** ส่วน **สหรัฐซึ่งวางตัวเป็นกลางตลอดมาจนถึง ค.ศ. 1957** เมื่อประสบปัญหาคุลยการค้าเงินชาติคุลย ซึ่งพอจะมองเห็นได้ว่ามีลักษณะเรื้อรังต่อไป ก็เริ่มมีบทบาทเข้ามาเกี่ยวข้องในฐานะผู้ไกล่เกลี่ยระหว่างสมาชิกของประชาคมกับประเทศยุโรปตะวันตกอื่น ๆ เพื่อป้องกันตลาดของตนในยุโรปจากการกีดกันทางการค้า (trade discrimination) ของประชาคม

อย่างไรก็ตาม ในระยะต่อมาอังกฤษเริ่มรู้สึกว่าคุณเสียอิทธิพลบนผืนแผ่นดินใหญ่ยุโรป การทำให้อัตราภาษีศุลกากรอยู่ในแนวเดียวกัน (alignment) ของประชาคมเท่ากับเป็นการยกระดับอัตราภาษีของกลุ่ม **Benelux** และเยอรมันตะวันตก แต่เป็นการลดระดับอัตราภาษีของ

ฝรั่งเศสและเบลเยียม เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมทำให้อังกฤษลำบาก เพราะประมาณ 60% ของสินค้าอังกฤษที่ส่งเข้าประชาคม ส่งไปยังประเทศ Benelux และเยอรมันตะวันตก นอกจากนี้ ยังมีประเทศยุโรปตะวันตกอื่น ๆ ได้ตระหนักว่าตนคงไม่สามารถจะก้าวหน้าทางเศรษฐกิจได้ไกล และในอัตราที่เท่าเทียมกับประเทศสมาชิกประชาคมได้ หากไม่เข้าร่วมกับประชาคม ประเทศนอกประชาคมทั้งหลายจึงจำเป็นต้องหาทางเข้าร่วมอย่างจริงจัง นับตั้งแต่ ค.ศ. 1961 เป็นต้นมา

ปรากฏการณ์เช่นนี้ ย่อมเป็นอุทธาหรณ์อย่างที่ว่า การแปลความหมายของการก่อตั้ง EEC โดยยึดหลักแนวความคิดตามแบบเก่าและชาตินิยม (Conventional and nationalistic) นั้น เป็นการไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง

เป้าหมายทางด้านเศรษฐกิจของ EEC ก็คือการรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในด้านเศรษฐกิจและการเงิน (Economic and monetary union) แต่ในขณะนี้ยังไม่นับว่า EEC เป็น Economic and monetary union เพราะยังไม่มีการใช้ระบบเงินตราร่วมกัน และยังปรากฏความแตกต่างและมีการดำเนินการโดยพลการ (differences and autonomy) ในเรื่องเศรษฐกิจอีกหลายประการ นโยบายทางเศรษฐกิจของประชาคมที่นำมาผสมผสานเป็นแนวเดียวกันนั้น เป็นเพียงการจัดให้สอดคล้อง (alignment) กันเท่านั้น ยังไม่ถึงขั้นที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (identical) จึงอาจกล่าวได้อีกว่า EEC มีลักษณะเป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่อยู่ระหว่างสหภาพศุลกากร (customs union) และสหภาพเศรษฐกิจ (economic union หรือ limited economic union) นั่นเอง นอกจากเป้าหมายทางเศรษฐกิจแล้ว เป้าหมายทางการเมืองซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าก็คือการทำให้เกิดการรวมตัวทางการเมือง (political unity) ขึ้นในยุโรป

มีข้อนำพิจารณาว่า การร่วมมือกันของยุโรปตะวันตกในรูปเขตการค้าเสรี (European Free Trade Area) จะสามารถสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของยุโรปทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมืองได้หรือไม่ ข้อนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า เมื่อ ค.ศ. 1956 ซึ่งเป็นเวลาที่กลุ่มประเทศ ECSC ทั้ง 6 กำลังประชุมเจรจากันเพื่อก่อตั้ง EEC ขึ้นนั้น อังกฤษได้เสนอผ่าน OEEC ให้มีการพิจารณารวม EEC ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างการเจรจาก่อตั้งเข้ากับ OEEC ให้มีลักษณะเป็นเขตการค้าเสรี ซึ่งมีขอบเขตการร่วมมือกันแคบกว่าตลาดร่วม (common market) โดยกำหนดวัตถุประสงค์เพียงว่าจะลดและในที่สุดยกเลิกภาษีศุลกากรระหว่างกัน แต่ไม่จำเป็นต้อง

ดำเนินนโยบายในแนวเดียวกัน ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับประเทศภายนอก ฝรั่งเศสได้คัดค้านข้อเสนอนี้ เพราะเห็นว่าจะไม่สามารถนำไปสู่วัตถุประสงค์ในการรวมกันทางการเมือง ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการรวมยุโรปเข้าด้วยกันได้

2.2 สมาคมการค้าเสรียุโรปหรือ EFTA (European Free Trade Association)

ถึงแม้ผลแห่งการก่อตั้ง EEC ซึ่งมีผลตั้งแต่ 1 มกราคม ค.ศ. 1958 จะเป็นที่คาดหวังได้ว่าเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันหนึ่งอันเดียวกัน (unity) ขึ้นในยุโรปแต่เงื่อนไขในการเข้าเป็นสมาชิกนั้นย่อมหมายถึงความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศที่ต้องการเข้าเป็นสมาชิกด้วย ในกรณีเช่นนั้น นับว่าเป็นเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดผลไกลมาก (far-reaching) สำหรับบางประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งอังกฤษ ซึ่งตามสภาพในขณะนั้นอังกฤษจำเป็นต้องรักษาความสัมพันธ์ดั้งเดิมและข้อตกลงทางภาษีศุลกากรกับประเทศในเครือจักรภพ (Imperial Preference) สำหรับประเทศยุโรปตะวันตกอื่น ๆ ก็มีเหตุผลของตนไม่อาจเข้าร่วมกับ EEC ได้ในทันที เมื่อปรากฏความจำเป็นที่จะต้องรักษาอำนาจต่อรองในการเจรจากับกลุ่มประเทศ EEC เพื่อเข้าร่วมในประชาคมในโอกาสต่อไป จึงทำให้ประเทศยุโรปตะวันตกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของ EEC จำต้องหาทางร่วมมือกันในรูปแบบที่หลวมกว่า EEC และไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงหลักการขั้นมูลฐานแห่งนโยบายเศรษฐกิจและการเมืองของตนมากนัก นี่เองทำให้เกิดสมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป (European Free Trade Association) โดยมีอังกฤษเป็นตัวตั้งตัวตีขึ้นมา

เมื่อ 20 พฤศจิกายน ค.ศ. 1959 ได้มีการลงนามสัญญาฉบับหนึ่งที่กรุงสตอกโฮล์ม เรียกว่า **the Stockholm Convention** เพื่อก่อตั้งสมาคมการค้าที่เรียกว่า **European Free Trade Association** ประกอบด้วยสมาชิก 7 ประเทศ ได้แก่อังกฤษ ออสเตรีย เดนมาร์ก นอร์เวย์ สวีเดน สวิสเซอร์แลนด์ และมีโปรตุเกสเพิ่มเติมเข้ามาในภายหลัง มีวัตถุประสงค์ที่จะลดและยกเลิกภาษีศุลกากรระหว่างกันให้หมดสิ้นภายใน ค.ศ. 1969

การรวมกลุ่มของกลุ่มประเทศ EFTA มีลักษณะแตกต่างกันมาก เมื่อเปรียบเทียบกับ EEC กล่าวคือ อังกฤษประเทศเดียวมีปริมาณการผลิตทางก้านอุตสาหกรรมถึงประมาณ 60 % ของกลุ่ม สวีเดน ซึ่งมีผลิตภาพทางอุตสาหกรรมรองลงมาจากอังกฤษก็ยังมีผลิตภาพน้อยกว่าของประเทศเล็ก ๆ ในกลุ่ม EEC คือเบลเยียม ถึงแม้ EFTA จะมีพื้นที่มากกว่าเล็กน้อย แต่ก็ยังมีพลเมืองน้อยกว่า EEC และที่ตั้งของประเทศก็กระจัดกระจายห่างกันไม่รวมตัวกัน เหมือน EEC

การรวมกลุ่มของ EFTA ได้แสดงเจตนาออกมาอย่างชัดเจนว่าจะร่วมมือกันทางเศรษฐกิจเท่านั้น และจะหลีกเลี่ยงการรวมกลุ่มกันทางการเมืองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของยุโรปทางการเมือง ซอนนี่เป็นจุดอ่อนอย่างยิ่งของ EFTA เพราะเมื่อปราศจากการร่วมมือทางการเมืองของยุโรปเสียเช่นนี้ หากวันหนึ่งวันใดประเทศเหล่านั้นเกิดความขัดแย้งกันทางการเมืองขึ้นมา ประโยชน์ที่เคยได้รับในทางเศรษฐกิจก็ย่อมจะละลายสูญหายไปทันที

แรงดันประการต่าง ๆ ที่ทำให้อังกฤษจำเป็นต้องปลีกรัฐออกมาเป็นตัวตั้งตัวตีในการจัดตั้งกลุ่ม EFTA ขึ้น พอจะวิเคราะห์ได้ดังนี้.—

1. การรักษาข้อผูกพันที่มีอยู่ต่อประเทศในเครือจักรภพ และผลประโยชน์เกี่ยวกับนโยบายเกษตรและการนำวัตถุดิบอุตสาหกรรมเข้าประเทศ
2. อังกฤษมีความผูกพันกับสหรัฐอเมริกาอย่างลึกซึ้ง นโยบายการรวมตัวของยุโรปอาจทำให้ความสัมพันธ์กับสหรัฐเหินห่างไป
3. อังกฤษเป็นชาติที่อยู่กับเกาะและมีอาชีพการเดินเรือเป็นหลักดั้งเดิม โดยเนื้อแท้เป็นชาติอุตสาหกรรมและการค้ามากกว่าการเกษตร และตามความเห็นของเดอโกลล์ อังกฤษ เป็นชาติที่มีลักษณะและความเป็นตัวของตัวเองมากในค่านิยมธรรมเนียมประเพณี

ปัจจุบันนี้ภาวะความจำเป็นต่าง ๆ ได้ทำให้อังกฤษเลิกยื่นกรานขอเรียกร้องต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามข้อ 1 แล้ว จึงทำให้โอกาสที่เข้าร่วมใน EEC มีมากขึ้น เดนมาร์ก นอร์เวย์ และไอร์แลนด์ รวมทั้งประเทศยุโรปตะวันตกอื่น ๆ ก็ได้ดำเนินรอยตาม

2.3 คณะมนตรีความช่วยเหลือซึ่งกันและกันและกันทางเศรษฐกิจ (Council for Mutual Economic Assistance) เรียกว่า COMECON

เป็นองค์การระหว่างชาติของประเทศคอมมิวนิสต์จัดตั้งขึ้นเพื่อตอบโต้แผนการมาร์แชล เมื่อวันที่ 25 มกราคม ค.ศ. 1949 ตามสัญญาที่ลงนามกัน ณ กรุงมอสโกมีการประชุมเป็นประจำทุกปี

สหภาพโซเวียตเป็นผู้นำกลุ่มประเทศสมาชิกอื่น ๆ อีก 8 ประเทศ ประกอบด้วย โปแลนด์ เชกโกสโลวาเกีย เยอรมันตะวันออก ฮังการี ภูมาเนีย บัลแกเรีย มองโกเลีย และยูโกสลาเวีย ภายใต้หลักการว่าทุกประเทศมีสิทธิ์มีเสียงเท่าเทียมกัน

(หมายเหตุ ประเทศแอลเบเนียได้ลาออกจากสมาชิกภาพเมื่อ ค.ศ. 1961 ด้วยเหตุผลอันเกิดจากความขัดแย้งทางทฤษฎีกับสหภาพโซเวียต มองโกเลียเข้าร่วมองค์การเมื่อ ค.ศ. 1962 สำหรับยูโกสลาเวียเพิ่งเข้าร่วมเมื่อปี 1964 และมีฐานะเป็นเพียงสมาชิกสมทบ)

วัตถุประสงค์ขององค์การได้แก่ความร่วมมือกันอย่างกว้างขวางทั้งด้าน เศรษฐกิจวิทยาศาสตร์และความร่วมมือทางวิชาการเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและเร่งรัดพัฒนาพลังแห่งการผลิตของกลุ่มประเทศสมาชิก ด้วยการส่งเสริมให้มีการแบ่งแยกแรงงานตามหลักความชำนาญ (Specialization)

การรวมกลุ่มของ COMECON ถึงแม้ว่าจะช่วยขยายตลาดการค้าภายในกลุ่มบ้างแต่ในขณะเดียวกัน ก็ได้ก่อให้เกิดอุปสรรคในการค้ากับประเทศอื่น ๆ นอกจากนั้น ถึงแม้จะไม่มีเครื่องกีดกันทางการค้าระหว่างกลุ่ม แต่ปริมาณการค้าก็ได้ขยายตัวมากเท่าที่ควร เนื่องจากขาดศูนย์กลางในการชำระบัญชีระหว่างกันในรูปแบบสหภาพการชำระเงิน (payment union) การค้าภายในกลุ่มจึงเป็นไปในลักษณะข้อตกลงทวิภาคีในแต่ละปีเป็นส่วนใหญ่

ความพยายามที่จะอาศัยการดำเนินการตามวิธีการค้าในตลาดประเทศเสรีเช่น การกำหนดราคาและคุณภาพ ได้กลายเป็นสิ่งทำลายหลักการของคอมมิวนิสต์

โดยที่สหภาพโซเวียตมีบทบาทบังคับประเทศทั้งหลายภายในกลุ่ม ซึ่งเป็นการขัดต่อหลักการที่ให้สิทธิเท่าเทียมกันตามบทบัญญัติ ทำให้บางประเทศสมาชิกร้องว่าประเทศตนขาดอธิปไตยและขาดความเป็นอิสระในการทำข้อตกลงทวิภาคี

รูมาเนียเป็นประเทศที่แสดงให้เห็นโดยชัดเจนว่า ไม่พอใจการดำเนินงานของกลุ่มที่ให้ ความสำคัญแก่การพัฒนาอุตสาหกรรมของตนน้อยลงไป และไม่ประสงค์ที่จะร่วมมือกับกลุ่มมากนัก รูมาเนียมีทัศนะว่าการบงการจากส่วนกลางเป็นระบบเศรษฐกิจที่ไร้ประสิทธิภาพและไม่ประหยัด

โดยเฉลี่ยประเทศสมาชิกทำการค้าภายในกลุ่มประมาณ 60 ถึง 70 % ของปริมาณการค้าทั้งหมดของตน ดังตารางต่อไปนี้ .—

การค้าของประเทศยุโรปตะวันออก ภายในกลุ่ม COMECON

ประเทศ	ปริมาณการค้า (%)
บัลแกเรีย	75
เยอรมันตะวันออก	70
เชโกสโลวาเกีย	67
ฮังการี	65
โปแลนด์	62

ประเทศ	ปริมาณการค้า (%)
สหภาพโซเวียต	55
รומาเนีย	48

การค้าของกลุ่ม COMECON กับสหภาพโซเวียต

ประเทศ	ปริมาณการค้า (%)
บัลแกเรีย	49
เยอรมันตะวันออก	43
โปแลนด์	36
เชโกสโลวาเกีย	35
รומาเนีย	28

ประชากรของกลุ่ม COMECON

ประเทศ	จำนวน (ล้านคน)
สหภาพโซเวียต	223.2
โปแลนด์	31.5
รומาเนีย	19.1
เยอรมันตะวันออก	17.0
เชโกสโลวาเกีย	14.3
ฮังการี	10.2
บัลแกเรีย	8.3
มองโกเลีย	1.1
ยูโกสลาเวีย	19.8

3. เหตุผลที่จะทำให้เกิดการรวมยุโรปให้เป็นสหรัษฎยุโรปหรือ สหพันธรัษฎยุโรปต่อไปในอนาคต

ยุโรปซึ่งได้รับความเสียหายอย่างหนักมา ทั้งในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 และที่ 2 มาแล้ว นั้น ขณะนี้ก็ได้เริ่มเจริญรุ่งเรืองขึ้นอีกครั้งหนึ่งโดยผลแห่งการก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรปขึ้น และประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรปนี้ก็กำลังจะขยายตัวออกไป โดยมีประเทศซึ่งกำลังสมัครเข้าเป็นสมาชิกใหม่อีก 4 ประเทศ และยังเป็นที่น่าคิดว่า ประเทศอื่น ๆ ในยุโรปตะวันตกและยุโรปใต้ก็จะค่อย ๆ ทอยยกกันเข้าเป็นสมาชิกของประชาคมต่อไปตามลำดับ

จนในที่สุดจะมีการรวมตัวกันเข้าเป็นสหรัฐยุโรป (United States of Europe) หรือสหพันธรัฐยุโรป (European Confederation) ต่อไปในอนาคต

หากยุโรปตะวันตกสามารถรวมกันได้ตามที่ได้มีการคาดหมายกันโดยทั่ว ๆ ไปในขณะนี้แล้ว จะเห็นได้ว่า ยุโรปตะวันตกจะมีโอกาสอย่างมากที่จะเพิ่มพลังและอิทธิพลใหม่ที่เหนือกว่าสหภาพโซเวียตเสียอีก และจะกลายเป็นมหาอำนาจชั้นยอดของโลก จะเป็นรองก็แต่สหรัฐอเมริกาเพียงประเทศเดียวเท่านั้น ยิ่งกว่านั้น เมื่อเวลาได้ล่วงเลยไป ยุโรปที่รวมกันนี้อาจวกทันสหรัฐก็เป็นได้ พลังของยุโรปใหม่นี้ นอกจากจะเป็นพลังของเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมอันยิ่งใหญ่แล้ว ยังจะเป็นพลังของตัวดวงสุริยอำนาจเพื่อสันติภาพของโลกอีกด้วย

ถ้าจะมองดูกำหนดประชากรอย่างเดียว ก็จะได้เห็นว่าในขณะนี้ประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรปซึ่งประกอบด้วย เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม ลักเซมเบิร์ก เยอรมันนี อิตาลี และ ฝรั่งเศส มีประชากรรวมทั้งสิ้นประมาณ 190 ล้านคน ประชากรของประเทศที่กำลังเจรจาสมัครเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของประชาคม 4 ประเทศ ซึ่งได้แก่ อังกฤษ นอร์เวย์ เดนมาร์ก และสาธารณรัฐไอร์แลนด์มีประมาณ 70 ล้านคน ประชากรของประเทศอื่นๆ ในยุโรปซึ่งคาดว่าจะเข้าร่วมกลุ่มด้วยภายหลัง ซึ่งได้แก่ สวีเดน สวิสเซอร์แลนด์ ออสเตรีย โปรตุเกส สเปน กรีซ และเตอร์ก มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 110 ล้านคน ฉะนั้น หากประเทศต่าง ๆ เหล่านี้รวมกันได้แล้ว จะมีประชากรรวมทั้งสิ้นประมาณ 370 ล้านคน ซึ่งในอีก 10 ปี ข้างหน้า หากสามารถรวมกันได้ประเทศเหล่านี้จะมีประชากรรวมกันทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า 400 ล้านคน มากกว่าพลเมืองของสหภาพโซเวียต ซึ่งคงจะมีไม่เกิน 280 ล้านคน และสหรัฐอเมริกา 240 ล้านคนในเวลาเดียวกัน

สำหรับเหตุผลที่จะทำให้เกิดการรวมยุโรปขึ้นนั้น อาจวิเคราะห์ได้จากเหตุผลสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

1. เหตุผลทางความมั่นคงปลอดภัย

เมื่อสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 ใหม่ ๆ มีผู้คิดว่าการร่วมใจร่วมใจของยุโรปเป็นเรื่องฝันหวาน (Utopian) แต่บัดนี้การณ์กลับปรากฏว่า ความคิดในเรื่องการร่วมมือกันระหว่างประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตะวันตก เป็นสิ่งที่น่าจะเป็นไปได้อย่างยิ่ง การทำสงครามกันอีกเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอีกได้ยาก การทำสงครามในยุคนี้ย่อมหมายถึงการทำลายล้างอย่างใหญ่หลวง เพราะความก้าวหน้าของอาวุธนิวเคลียร์ ฉะนั้น การขยายตัวของประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรปโดยการขยายสมาชิกภาพครอบคลุมยุโรปตะวันตกทั้งหมด ย่อมเท่ากับเป็นการสร้างดุลย์ของผู้รักษาสันติภาพของโลกให้มีความแข็งแกร่งยิ่งขึ้น การยอมรับอังกฤษเข้าเป็นสมาชิก

จะทำให้กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียเข้าเป็นสมาชิกได้สะดวกขึ้น และย่อมจะทำให้ความหวังของกลุ่มผู้สร้างดุลย์ของผู้รักษาสันติภาพเป็นจริงยิ่งขึ้น

ขณะนี้สหรัฐมีกำลังทหารอยู่ในยุโรปตะวันตกประมาณ 300,000 คน กำลังบางส่วน ของสหรัฐจะถูกถอนออกไปภายในระยะ 10 ปีข้างหน้า เพื่อให้ยุโรปตะวันตกใช้ความมั่งคั่งทาง เศรษฐกิจมาป้องกันตนเองบ้าง ปัญหาที่ควรพิจารณาก็คือ ยุโรปจะสามารถป้องกันตนเอง ในการต่อต้านการรุกรานของกลุ่มยุโรปตะวันออกได้หรือไม่ ซึ่งย่อมอาจพิจารณาได้ดังต่อไปนี้ .—

ประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรปและอังกฤษมีพลเมืองรวมทั้งสิ้น 245 ล้านคน และมี ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (GNP) คิดเป็นมูลค่าประมาณ 500 ล้านเหรียญอเมริกัน น่าจะสามารถ รับภาระในการป้องกันตนเองได้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ในเมื่อพิจารณาว่าสหภาพโซเวียต ก็มีจำนวนพลเมืองที่ใกล้เคียงกัน แต่ผลิตภัณฑ์ประชาชาติมีมูลค่าเพียงประมาณ 300 ล้านเหรียญ ถึงแม้ปัจจุบันนี้สหภาพโซเวียตจะมีท่าทีคุกคามน้อยลงกว่าแต่ก่อน แต่การใช้กำลังแสนยานุภาพ กับฮังการีและเชกโกสโลวาเกียเพื่อป้องกันมิให้ประเทศทั้งสองแตกคอกออกไป ทำให้ไม่น่าไว้ใจ ในท่าทีของสหภาพโซเวียตได้เสีย นอกจากนี้ ในปัจจุบันโซเวียตได้ใช้จ่ายเงินด้านการทหารถึง ปีละ 40,000 ล้านเหรียญ ในขณะที่อังกฤษและประเทศในประชาคมใช้จ่ายเพื่อการนี้คิดรวมกัน เพียง 20,000 ล้านเหรียญ

อย่างไรก็ตาม ยุโรปอาจต้านทานโซเวียตได้ด้วยการใช้จ่ายงบประมาณด้านการป้องกัน ที่มีจำกัดนั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการร่วมมือกันพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตอาวุธทันสมัย และ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายขอบเขตความร่วมมือกัน ด้วยการรวมตลาดของแต่ละประเทศ ให้เข้ามาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้มีตลาดใหญ่พอสำหรับการก่อสร้างโรงงานผลิตอาวุธที่ ก้าวหน้าที่สุด และมีขนาดใหญ่พอตามความเหมาะสมในแง่เศรษฐกิจ ซึ่งยุโรปตะวันตกจะทำให้ ไม่ยากนัก เพราะความรู้ทางเทคโนโลยีมีอยู่พร้อมแล้ว ยิ่งชาติก็แต่ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ของยุโรปตะวันตกทั้งหมดในการผลิตและการจำหน่ายเท่านั้น

2. เหตุผลทางเศรษฐกิจ

ในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา อัตราความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศในประชาคม ปรากฏว่าสูงกว่าประเทศยุโรปตะวันตกอื่น ๆ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อหัวของกลุ่มประเทศประชาคม สูงขึ้นระหว่าง 8.7% ต่อปี (อัตราเฉลี่ยของประเทศเนเธอร์แลนด์) และ 4.8 % ต่อปี (อัตราเฉลี่ยของประเทศอิตาลี) อัตราความก้าวหน้าของกลุ่มประเทศประชาคมนอกจากจะอยู่

ในระดับสูงแล้ว ยังปรากฏว่าอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ ย่อมถือได้ว่าเป็นปรากฏการณ์อันเนื่องมาแต่การยึดแนวนโยบายเศรษฐกิจร่วมกัน การที่ประเทศหนึ่งจะมีอัตราความก้าวหน้าต่ำกว่าอีกประเทศหนึ่งมาก ๆ จึงเป็นไปได้ยาก นอกจากว่าพื้นฐานทางอุตสาหกรรมของประเทศหนึ่งจะต่ำกว่าและล้าสมัยกว่าอีกประเทศหนึ่งอย่างมาก ซึ่งเราจะเห็นได้ว่าการที่ประเทศอังกฤษมีอัตราความก้าวหน้าต่ำกว่าประเทศกลุ่มประชาคมในระยะ 10 ปีที่แล้วมาอย่างมากมายมิใช่เพราะอังกฤษต่ำ้อย่างทางตันอุตสาหกรรม แต่เป็นเพราะเหตุผลที่ว่าอังกฤษมิได้รับประโยชน์จาก “การประหยัดอันเนื่องมาจากขนาดของการผลิต” (Economy of scale) ต่างหาก ซึ่งเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่า การมีตลาดกว้างขวางนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการสนับสนุนให้เกิดการผลิตเป็นจำนวนมาก (mass production)

นอกจากนี้ ยังมีผู้ประมาณว่าผลกำไรที่อังกฤษจะได้รับจากการเข้าร่วมประชาคมนั้นมีมากกว่าผลเสียมากมายนัก กล่าวคือ สมมุติว่า อังกฤษมีอัตราความก้าวหน้าในการที่ได้เข้าร่วมในประชาคมเพิ่มขึ้นเพียง 0.5% ต่อปี ก็จะทำให้อังกฤษมีรายได้เพิ่มขึ้นถึง 1,100 ล้านปอนด์ต่อปี ภายในระยะ 5 ปี และอาจเพิ่มขึ้นถึง 2,700 ล้านปอนด์ต่อปี ภายในระยะ 10 ปี ซึ่งจะลบล้างความเสียหายเปรียบอันเนื่องมาแต่ นโยบายเกษตรของประชาคม ซึ่งคาดว่าจะมีจำนวนไม่ถึง 650 ล้านปอนด์ในปี 1970 ซึ่งอังกฤษจะต้องจ่ายเข้ากองทุนของประชาคมเพื่ออุดหนุนการเกษตรของประชาคม

ที่กล่าวมานี้ นับว่าเป็นเหตุผลสนับสนุนให้อังกฤษมีความปรารถนาที่จะเข้าร่วมในประชาคม และย่อมไม่เป็นปัญหาเลยว่า ประเทศยุโรปตะวันตกอื่น ๆ จะมีความรู้สึกกังวลด้วย

ต่อไปลองหันมาพิจารณาว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมจะกระตุ้นเตือนให้กลุ่มประเทศประชาคมจำต้องพิจารณารับสมาชิกใหม่จากประเทศยุโรปตะวันตกอื่น ๆ ที่ยังมีระดับความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมน้อยกว่าตนได้อย่างไร และความสำเร็จในอัตราความก้าวหน้าอย่างสูงในระยะ 10 ปีที่แล้วมาจะสามารถคงระดับต่อไปอีก 10 หรือ 20 ปีข้างหน้าได้หรือไม่

ปัจจุบันกลุ่มประเทศประชาคมและอังกฤษเองน่าจะตระหนักดีว่าตนคงไม่อาจได้รับความชื่นชมกับอัตราความก้าวหน้าสูง ๆ อย่างที่เป็นมาใน 10 ปีก่อน ทั้งนี้ด้วยเหตุผลหลายประการเป็นต้นว่า ภายใต้สถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งขอบเขตของตลาดทำให้ตนไม่สามารถขยายปริมาณการผลิตได้มากนัก ศักยภาพเศรษฐกิจ (economic potential) ซึ่งจะก่อให้เกิดการขยายอัตราความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของตน ย่อมจะน้อยกว่าศักยภาพทางเศรษฐกิจของ

ประเทศในยุโรปตะวันตกอื่น ๆ ที่มีระดับความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมน้อยกว่าและมีค่าแรงถูกกว่า นอกจากนี้ ยังเนื่องมาจากความล้าสมัยของเทคโนโลยี (Technological obsolescence) ซึ่งหมายความว่า การที่จะเปลี่ยนแปลงการปรับปรุงขยายการผลิตจากโรงงานหรือปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ที่ได้ถูกใช้ในการผลิตมานับสิบปีนั้น ย่อมจะต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าการเริ่มต้นการผลิตจากโรงงานใหม่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่จะตั้งขึ้นในประเทศยุโรปตะวันตกอื่น ๆ

ทางออกที่พอจะมองเห็นได้ในขณะนี้ ก็คือการขยายสมาชิกภาพของประชาคมรวมรวมเอาอาณาเขตและประชากรของประเทศยุโรปตะวันตกอื่น ๆ ที่ยังถือความเจริญกว่าเข้ามา เพื่อให้การใช้ประโยชน์จากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีให้ได้ประสิทธิภาพผลอย่างเต็มที่

3. เหตุผลทางการเมือง

เนื่องจากเป็นที่ตระหนักชัดว่า สงครามครั้งต่อไปหากจะเกิดขึ้นอีก ย่อมหมายถึงการทำลายล้างอย่างไม่มีขอบเขตจำกัดเช่น สงครามครั้งก่อน ๆ ผู้ที่ตระหนักถึงความจริงอันนี้ได้หาทางสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในแนวนโยบายทางการเมืองขึ้นในยุโรป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสร้างกลุ่มผู้ที่รักษาสันติภาพของโลกขึ้น โดยพยายามลดล้างความเป็นศัตรูทางประวัติศาสตร์ระหว่าง 2 มหาอำนาจบนแผ่นดินใหญ่ยุโรป ได้แก่ ฝรั่งเศส และเยอรมัน อังกฤษภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองขาดความกระตือรือร้น และได้ละโอกาสที่จะเป็นผู้นำในการสร้างกลุ่มการเมืองของยุโรปขึ้นใหม่ หน้าที่อันนี้จึงตกแก่ฝรั่งเศส นาย Jean Monnet หัวหน้าวางแผนทางเศรษฐกิจของฝรั่งเศส ในระยะ ค.ศ. 1950 ได้เสนอแผนการขั้นแรกในการรวมยุโรปขึ้น นั่นคือการจัดตั้งประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรปขึ้นมา ฝรั่งเศสสามารถดึงเยอรมัน อิตาลี และประเทศในกลุ่ม Benelux เข้ามาร่วมในประชาคมได้สำเร็จ ประชาคมดังกล่าวนี้เองได้ขยายตัวมาเป็นประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรปในระยะต่อมา ในการนี้ นาย Monnet และผู้ริเริ่มคนอื่น ๆ ได้เสนอความคิดในการก่อตั้งสถาบันต่าง ๆ อันเป็นเครื่องหมายแห่งการจัดตั้งรัฐยุโรปขึ้นต่อไป ซึ่งประกอบด้วย European Commission, Council of Ministers และ European Parliament

การรวมกลุ่มทางการเมือง ย่อมเป็นเงื่อนไขอันจะขาดเสียมิได้ในการที่จะให้บรรลุเป้าหมายความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของยุโรปตะวันตก เพราะเมื่อปราศจากการร่วมมือทางการเมืองแล้ว หากวันหนึ่งวันใดประเทศเหล่านั้นเกิดการขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้น ประโยชน์ที่เคยได้รับในทางเศรษฐกิจย่อมมลายสูญหายไปทันที และหากจะให้การรวมกลุ่มมีประสิทธิภาพ

ยุโรปตะวันตกทั้งหมดจะต้องเข้าร่วมในประชาคม เพื่อสร้างแนวนโยบายทางการเมืองให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและป้องกันการกระทบกระทั่งซึ่งอาจเกิดขึ้นมิวันใดก็วันหนึ่ง

4. อังกฤษกับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรป

เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม ค.ศ. 1961 รัฐบาลอังกฤษได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของประชาคมแห่งยุโรปอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรก โดยยินยอมที่จะยึดถืออัตราภาษีศุลกากรของประชาคมที่เก็บแก่สินค้าวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรมจากประเทศอื่น ๆ แต่มีข้อแม้ว่าประชาคมยินยอมให้อังกฤษรักษาพันธกรณีที่มีต่อกลุ่มประเทศเขตการค้าเสรี (EFTA) พันธกรณีที่มีต่อประเทศในเครือจักรภพ และผลประโยชน์ที่อังกฤษได้รับจากประเทศเครือจักรภพในฐานะผู้ส่งออกวัตถุดิบ ตลอดจนนโยบายเกษตรอื่น ๆ ที่มีผลต่อระดับราคาสินค้าเกษตรในประเทศอังกฤษด้วยเหตุนี้ รัฐบาลฝรั่งเศสในสมัยประธานาธิบดี เดอโกล เมื่อ ค.ศ. 1963 จึงได้ปฏิเสธที่จะยอมรับอังกฤษเข้ามาเป็นสมาชิก โดยเห็นว่าอังกฤษตั้งข้อเรียกร้องจากประชาคมมากกว่าที่อังกฤษยอมสละให้แก่ประชาคม อังกฤษไม่เต็มใจที่จะยอมรับนโยบายตลาดร่วมสินค้าเกษตรของประชาคม เพราะต้องการรักษานโยบายการสนับสนุนทางการเงินแก่เกษตรกรของตนเพื่อมิให้ราคาอาหารในประเทศสูงเกินไป ในฐานะที่เป็นประเทศผู้ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมรายใหญ่ในยุโรป การที่อังกฤษได้รับประโยชน์ในรูปวัตถุดิบราคาต่ำจากประเทศในเครือจักรภพและราคาอาหารที่ไม่สูงนัก ทำให้อังกฤษอยู่ในฐานะที่จะแข่งขันในต้านสินค้าอุตสาหกรรมกับประเทศประชาคมได้

นอกจากนี้ ฝรั่งเศสสมัยเดอโกล ยังมีความเชื่ออยู่ว่าการที่อังกฤษยืนยันท่าทีของตนในการที่จะให้มีการรวมยุโรปในรูปเขตการค้าเสรี (Free Trade Area) แทนที่จะมุ่งไปสู่เป้าหมายสหภาพเศรษฐกิจแห่งยุโรป (European Economic Union) นั้น จะทำให้ยุโรปอ่อนแอ และเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของยุโรป

อังกฤษได้พยายามอีกครั้งหนึ่งใน ค.ศ. 1967 ที่จะขอเข้าร่วมเป็นสมาชิกของประชาคม โดยมีท่าทีอ่อนโยนลงไปมาก เช่น เลิกยื่นกรณที่จะให้การปฏิบัติเป็นพิเศษต่อประเทศในเครือจักรภพ ยินยอมที่จะยึดถือตามกฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ ของประชาคม ในเรื่องระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับตัวเอง แต่ถึงเหตุขณะนั้นอังกฤษประสบความยุ่งยากเกี่ยวกับปัญหาเงินปอนด์สเตอร์ลิงของตน ก่อนที่จะมีการลดค่าลง จึงเป็นโอกาสหนึ่งที่ทำให้ฝรั่งเศสต่อต้านอย่างแข็งขันที่จะรับอังกฤษเข้ามาเป็นสมาชิก เพราะเห็นว่าอังกฤษยังไม่สามารถจัดการกับการเงินของตนให้เรียบร้อย

ในกลางปี ค.ศ. 1970 นี้ ปัญหาการรับอังกฤษและประเทศอื่น ๆ อีก 3 ประเทศ ได้แก่ เดนมาร์ก นอร์เวย์ และไอร์แลนด์ เข้าเป็นสมาชิกของประชาคม จะมีการพิจารณากันอีกครั้งหนึ่ง บรรยากาศในการเจรจาครั้งนี้แจ่มใสขึ้นมาก เนื่องจากประธานาธิบดีของฝรั่งเศสคนใหม่ คือ นายยอร์ช ปอมปีดู ได้เลิกการใช้สิทธิวีโตและเปิดโอกาสให้มีการเจรจากันอย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตามการเจรจาในครั้งนี้จะลงเอยด้วยดีหรือไม่ยังเป็นสิ่งที่ไม่อาจยืนยันได้แน่นอน ในการวิเคราะห์ต่อไปนี้จะมองในทัศนะของผู้สังเกตเห็นในแง่ดีในการรับอังกฤษเข้าเป็นสมาชิกของประชาคม

ปัญหาที่คาดกันว่าจะเป็นเรื่องที่หนักอกที่สุดในการเจรจาครั้งนี้คือ ปัญหาการเกษตร อังกฤษจะต้องชั่งครองระหว่างผลได้จากตลาดอุตสาหกรรมอันกว้างใหญ่ที่ปราศจากภาษีศุลกากรของประชาคม และผลเสียจากการยอมรับเอานโยบายเกษตรร่วม (Common Agricultural Policy) มาใช้ รัฐบาลอังกฤษชุดก่อน (รัฐบาลพรรคกรรมกรของ นายฮาโรลด์ วิลสัน) ได้ประมาณว่า ในการยอมรับนโยบายเกษตรร่วม อังกฤษจะต้องใช้จ่ายประมาณปีละ 1,100 ล้านปอนด์ (2.64 ล้านเหรียญอเมริกัน) สมทบเข้ากับกองทุนเพื่อการรักษาระดับราคาสินค้าเกษตรของประชาคม และชาวอังกฤษจะต้องจ่ายเงินเป็นค่าอาหารสูงขึ้นอีก 1 ใน 4 เรื่องการกำหนดนโยบายเกษตรของประชาคมนี้ รัฐบาลฝรั่งเศสเป็นตัวตั้งตัวตีเพื่อให้ตนเองได้รับสิทธิพิเศษในการส่งเสริมการผลิตผลเกษตรระหว่างกลุ่มสมาชิกประชาคม และเพื่อจำกัดการนำเข้าซึ่งผลิตผลเกษตร ยิ่งกว่านั้นฝรั่งเศสยังสนับสนุนให้ใช้กองทุนของประชาคมในการช่วยเหลือประเทศสมาชิกส่งผลิตผลเกษตรออกไปยังตลาดโลก อย่างไรก็ตามอังกฤษสมัยรัฐบาลพรรคคอนเซอร์เวทิฟของนายเอ็ดเวิร์ด ฮีทได้แสดงท่าทีออกมาแล้วว่า จะยอมรับนโยบายเกษตรของตลาดร่วมเรื่องนี้อังกฤษคงได้พิจารณาซึ่งตรงจุดแล้วระหว่างผลที่จะได้รับในด้านตลาดสินค้าอุตสาหกรรมกับการรับภาระในการอุดหนุนสินค้าเกษตรของประชาคม

ปัญหาสำคัญอีกข้อหนึ่ง ได้แก่ ปัญหาการลดภาษีศุลกากรระหว่างอังกฤษกับประเทศสมาชิกประชาคมลงเป็นลำดับ รวมทั้งการที่อังกฤษจะรับเอานโยบายภาษีศุลกากรของประชาคมที่เก็บแก่สินค้าของประเทศอื่น ๆ มาถือปฏิบัติภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งซึ่งเรียกว่าระยะปรับตัวเอง (Transitional period) ประมาณ 5 ถึง 7 ปี ขณะนี้ทางฝ่ายประชาคมยังมีได้เสนอระยะเวลาที่แน่นอนสำหรับระยะปรับตัวเองของอังกฤษ ปัญหานี้ถึงแม้จะมีความสำคัญมากในแง่เศรษฐกิจ เพราะหมายถึงอังกฤษจะต้องเปลี่ยนแปลงหลักการขั้นมูลฐานแห่งแนวนโยบายเศรษฐกิจของตน แต่ก็คาดว่าคงไม่มีข้อขัดแย้งกันมากนักในการเจรจา เพราะอังกฤษได้แสดงท่าทีว่ายินดีรับข้อเสนอนี้ ตั้งแต่เมื่อครั้งขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกของประชาคม เมื่อ ค.ศ. 1967

อย่างไรก็ดี อาจมีปัญหาว่อังกฤษมีความจำเป็นอย่างแท้จริงหรือไม่ในการเข้าเป็นสมาชิกของประชาคม ในเมื่อมีข้อพิจารณาว่า ในขณะที่ข้อตกลงทั่วไปเกี่ยวกับภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) ได้ส่งเสริมให้มีการลดอัตราภาษีศุลกากรและลดข้อจำกัดต่าง ๆ ทางการค้าระหว่างกัน ทั้งที่ได้เจรจาตกลงกันไปแล้ว และที่กำลังจะเจรจากันอีก เมื่อเป็นเช่นนี้ความจำเป็นในการเข้าร่วมประชาคมเพื่อผลทางด้านสหภาพศุลกากร (Customs union) ก็ย่อมลดน้อยลงกว่าแต่ก่อน ข้อนี้อังกฤษจะต้องไม่ลืมว่าเป้าหมายขั้นสุดท้ายของประชาคม มิใช่เพียงให้บรรลุสหภาพศุลกากรเท่านั้น แต่จะมุ่งไปสู่สหภาพเศรษฐกิจ (Economic union) ของยุโรปในที่สุด กล่าวคือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในแนวนโยบายเศรษฐกิจและการเมืองรวมทั้งความมั่นคงร่วมกันด้วย ชาวอังกฤษและพลเมืองของประเทศสมาชิกประชาคม ย่อมจะตระหนักดีว่ายุโรปตะวันตกที่เป็นปึกแผ่นกว่าปัจจุบันนี้ โดยรับอังกฤษ เดนมาร์ก นอร์เวย์ และไอร์แลนด์ เข้าร่วมสมาชิกภาพของประชาคม ย่อมจะป้องกันตนเองได้ดีกว่ายุโรปตะวันตกที่บางส่วนยังแยกกันอยู่

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือความสัมพันธ์ระหว่างอังกฤษกับประเทศในเครือจักรภพ ปัญหาที่ถึงแม้จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองของ อังกฤษอย่างมาก แต่ท่าทีของอังกฤษในระยะหลัง ๆ ในการที่จะขอให้ประเทศสมาชิกของประชาคม ให้การปฏิบัติเป็นพิเศษต่อประเทศในเครือจักรภพของตนได้อ่อนลงไปมาก คาดว่าการเจรจาเรื่องนี้คงจะไม่มีข้อขัดแย้งกันมากนัก เนื่องจากปัจจุบันนี้ประเทศสมาชิกของประชาคมก็ได้ให้การปฏิบัติเป็นพิเศษแก่ประเทศในอาฟริกาหลายประเทศที่มีเคยอยู่ใต้อาณัติของประเทศสมาชิกของประชาคมมาก่อน โดยได้ทำข้อตกลงชื่อว่า Yaounde agreement กับประเทศเหล่านั้น ประเทศสมาชิกประชาคมทั้ง 6 ยังได้แสดงท่าทีออกมาด้วยว่า ยินดีพิจารณาให้สิทธิพิเศษทำนองเดียวกันแก่ประเทศเครือจักรภพของอังกฤษในอาฟริกาและหมู่เกาะแคริบเบียน และให้สิทธิพิเศษซึ่งอาจจะดีกว่าเล็กน้อยแก่ประเทศเครือจักรภพในเอเชียด้วย

ปัญหาอีกข้อหนึ่งซึ่งคาดว่าประเทศสมาชิกประชาคม จะต้องตั้งเป็นข้อเสนอให้อังกฤษยอมรับด้วย คือ แผนบาร์ (Barre Plan) ซึ่งนาย Raymond Barre รองประธานคณะกรรมการตลาดร่วมยุโรปได้ร่างขึ้นเพื่อช่วยเหลือกันทางการเงินระหว่างสมาชิกตามแผนนี้ จะทำให้มีการขยายเครดิตเงินตราต่างประเทศระยะสั้นและระยะปานกลางกว้างขวางขึ้น เพื่อให้ประเทศสมาชิกที่ประสบความยุ่งยากในดุลย์การชำระเงินทำการกู้ยืม รวมทั้งความร่วมมือกันทางนโยบายการเงินและการคลังด้านอื่น ๆ เช่น การรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น

ในระยะแรก ๆ ของแผนไม่มีปัญหาอะไรมาก เพราะเป็นเพียงเรื่องกำหนดอัตราความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและเสถียรภาพของอัตราการแลกเปลี่ยน ปัญหาใหญ่อยู่ในระยะหลัง ๆ ของแผน เช่นการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนตายตัวและการใช้เงินตราร่วมกัน (common currency) ในที่สุดอย่างไรก็ตามปัญหาเหล่านี้อังกฤษได้แสดงท่าทีออกมาแล้วว่ายอมรับในหลักการอย่างกว้าง ๆ รายละเอียดจะต้องมีการเจรจาต่อไปอีก

สำหรับหลักการทั่วไปในการรับอังกฤษและประเทศยุโรปตะวันตกอีก 3 ประเทศ เข้าเป็นสมาชิกของประชาคมนั้น นาย Pierre Harmel รัฐมนตรีต่างประเทศเบลเยียมในฐานะประธานของ Council of Ministers ของประชาคม ได้กำหนดไว้ว่า

1. ปัญหาทั้งหลายอันอาจเกิดขึ้นเนื่องจากการเข้าเป็นสมาชิกประชาคมของ อังกฤษ เดนมาร์ก นอร์เวย์ และไออร์แลนด์ จะต้องแก้ไขด้วยการทำข้อตกลงในระยะปรับตัว (transitional period) มิใช่การแก้ไขกฎของประชาคม
  2. ระยะปรับตัว จะต้องกำหนดให้สั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้และเป็นระยะเท่านั้นทั้ง 4 ประเทศ
  3. ข้อตกลงสหภาพศุลกากร (Customs union) สำหรับสินค้าอุตสาหกรรม จะต้องดำเนินการให้สำเร็จพอกับข้อตกลงตลาดร่วม (common market) สำหรับสินค้าเกษตร
  4. ทั้ง 4 ประเทศ จะต้องได้รับการยินยอมเข้าเป็นสมาชิกประชาคม ในเวลาเดียวกัน
- โดยสรุป อังกฤษภายใต้รัฐบาลใหม่ของพรรคคอนเซอเวทิฟได้เผยท่าทีออกมาแล้วว่า จะยอมรับเงื่อนไขต่าง ๆ ของประชาคมรวมทั้งนโยบายเกษตรอันก่อความขมขื่นให้แก่อังกฤษไม่น้อย นายกรัฐมนตรีของอังกฤษ นายเอกเว็ค ฮีท ได้แสดงวาทะออกมาว่า ในระยะสั้น เงื่อนไขแห่งการเข้าร่วมสมาชิกภาพเป็นสิ่งที่อังกฤษจะต้องยอมรับ (toleration) จะได้โดยเต็มใจหรือไม่ก็ตามแต่ในระยะยาว ผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้แก่อังกฤษย่อมจะตามมาเอง เมื่อประชาคมยอมรับอังกฤษเข้าเป็นสมาชิกแล้ว การเข้าเป็นสมาชิกของเดนมาร์ก นอร์เวย์ และไออร์แลนด์ ก็เป็นเรื่องง่าย เพราะคงมีการยึดถือหลักการเช่นเดียวกับการรับอังกฤษเข้าร่วมสมาชิกนั่นเอง

5. สรุป

ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปในปัจจุบันอาจแบ่งออกเป็น 2 ฝ่ายใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือฝ่ายสหภาพโซเวียต หรือฝ่ายยุโรปตะวันออก และฝ่ายประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรป ซึ่งกำลังจะ

ขยายสมาชิกภาพออกไปครอบคลุมประเทศต่าง ๆ ในสมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป ความสำคัญ
ของยุโรปในอนาคตก็คือการรวมกันทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตะวัน
ตกถ้าหากรวมกันได้แล้ว ซึ่งถึงแม้จะต้องใช้ระยะเวลาถึง 30 หรือ 40 ปี ในอนาคตก็ตาม
จะทำให้กำลังอำนาจของประเทศต่าง ๆ ในโลกเปลี่ยนแปลงไป (โปรดดูแผนที่แนบท้าย)
กล่าวคือ สหพันธรัฐยุโรปที่จะเกิดขึ้นใหม่ย่อมจะมีพลังทางเศรษฐกิจ การเมือง และการทหาร
ที่เข้มแข็งยิ่ง ในทางตรงกันข้ามหากประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ไม่สามารถเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
ได้ จีนคอมมิวนิสต์หรือแม้แต่อินเดียก็ย่อมจะสามารถมีกำลังอำนาจเหนือประเทศต่าง ๆ
ในยุโรปได้ในอนาคต นอกจากนั้นหากประเทศต่าง ๆ ในยุโรปจะมีกรณีพิพาททางสงคราม
กันอีกดังเช่นที่ได้เกิดมาแล้วในอดีต ชาติต่าง ๆ ในยุโรปก็คงจะต้องพึ่งพิงอาศัยไปอีกเป็นแน่
แท้ อันเนื่องมาจากสงครามอาวุธนิวเคลียร์ในสมัยนี้

ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ การเมือง และความปลอดภัยของประเทศต่าง ๆ ในยุโรป
ตะวันตก จึงเป็นที่คาดคะเนได้ว่าประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตะวันตกย่อมตระหนักดีว่า จะต้องรวม
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขึ้นในอนาคต ซึ่งจะทำให้สามารถเป็นตัวถ่วงดุลย์แห่งอำนาจที่สำคัญของโลกต่อไป

ถ้าพิจารณาในด้านความมั่นคงแห่งชาติของประเทศไทยในอนาคต จะเห็นว่าหาก
ยุโรปตะวันตกรวมกันได้จริงแล้ว จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศไทยมาก ทั้งนี้เนื่องจากความ
มั่นคงของประเทศไทยและอีกหลายประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยังขึ้นอยู่กับความช่วยเหลือ
เหลือของสหรัฐอเมริกาอยู่เป็นอันมาก หากยุโรปตะวันตกสามารถช่วยตัวเองได้ในการต่อต้าน
การรุกรานของโซเวียตรัสเซียแล้ว ก็จะเป็นการแบ่งเบาภาระของสหรัฐอเมริกาไปเป็นอันมาก
ทำให้สหรัฐอเมริกาสามารถให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ดี
ยิ่งขึ้น

สำหรับกลุ่มประเทศในยุโรปตะวันออกนั้น ถึงแม้ในขณะนี้จะมีสนธิสัญญาการป้องกัน
ร่วมกันในรูปของสนธิสัญญาออร์ซอร์ก็ตาม แต่การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายใต้คอมมิคอน
(โปรดดูแผนที่แนบท้าย) ยังไม่สามารถดำเนินการรุกหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว ดังเช่นกลุ่มตลาด
ร่วมยุโรปได้ ทั้งนี้ เนื่องจากวิธีการรวมกลุ่ม (integration) ของคอมมิคอนมิได้ใช้ระบบตลาด
เสรี แต่ใช้ระบบการวางแผนตามลัทธิคอมมิวนิสต์ ซึ่งจะกำหนดให้แต่ละประเทศทำการผลิต

สินค้าและบริการแต่ละอย่างไป ทำให้บางประเทศ เช่น รุเมเนีย อาจต้องกลายเป็นประเทศ
เกษตรกรรมตลอดไปได้ หากยอมรับแผนการที่วางขึ้นตามอำเภอใจ (arbitrary) ฉะนั้น ประเทศ
อย่างรุเมเนียและโปแลนด์ จึงไม่มีความกระตือรือร้นที่จะให้มีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ
อย่างจริงจังแต่ประการใด ประเทศเหล่านี้ยังหวังที่จะขยายการค้ากับประเทศทางโลกเสรีต่อไป
นอกจากนี้ยังเห็นได้ว่าประเทศที่ยังมิได้เป็นภาคีของข้อตกลงว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรและการ
(GATT) เช่น รุเมเนีย บัลแกเรีย และ ฮังการี เป็นต้นก็กำลังขอสมัครเข้าในภาคีดังกล่าว
ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความต้องการของประเทศเหล่านี้ที่จะทำการค้ากับฝ่ายตะวันตกมากขึ้น
ซึ่งจะช่วยให้สามารถหลีกเลี่ยงการต้องพึ่งพาอาศัย โซเวียตรัสเซีย อยู่เป็นอันมาก ในขณะนี้ได้

หนังสือที่ใช้อ้างอิง

(References)

1. Benoit, N. **Europe at Sixes and Sevens : The Common Market, The Free Trade Association and the United States**, Columbia University Press, 1962 .
  2. Macrae, N. "The Phoenix is Short-sighted : A Survey of the Prespects for European Unity", **The Economist** May 16, 1970
  3. Taylor, P. A. S. **A New Dictionary of Economics** Routledgt & Kegan Paul, London, 1966
  4. **The Daily Telegraph** Tuesday, June 23, 1970
  5. **The Bangkok Post** Thursday, July 31, 1969
  6. "World Business" The Chase Manhattan Bank, N.A., October 17, 1969
-
-

ABSTRACT

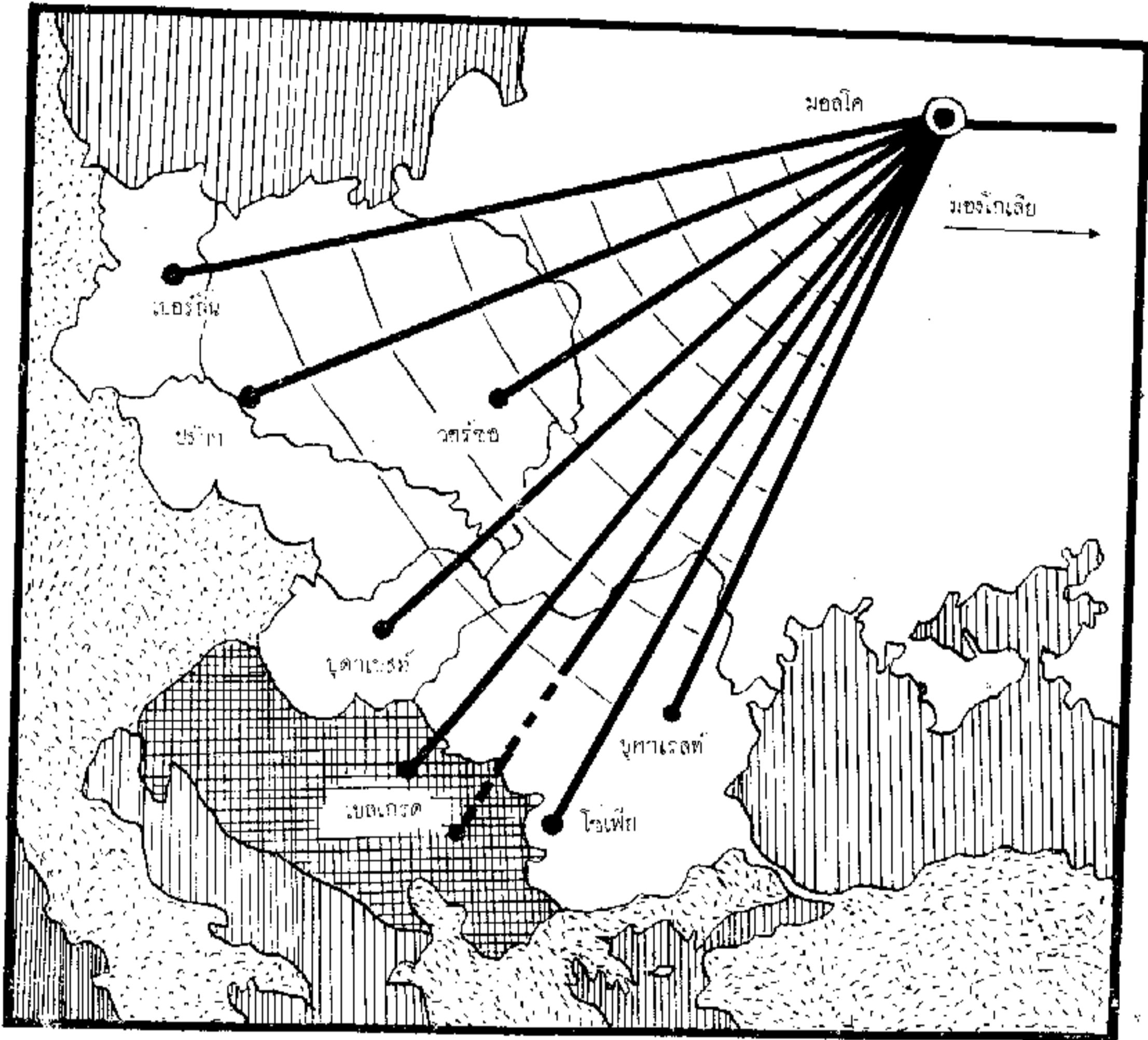
Strategies of European Nations

The article, contributed by H.E. the Minister of Economic Affairs, describes and analyzes the strategies of the European nations (both those of the Eastern and Western blocs) which have tried to unite their unions, the Council for Mutual Economic Assistance (COMECON) and the European Economic Community (EEC), for their security both in economics and politics. He points out that the EEC has been more effective than the COMECON. He also analyzes causes and effects of the possible world influence of the EEC and the U.K. as related to the EEC. He finally concludes that if the EEC can reach its objectives it will hold the balance of power, which would be a more likely guarantee of world peace.

ประเทศสมาชิกคอมมิคอน (COMECON)

ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตะวันตกที่คาดว่าจะรวมกันเป็น
สหพันธ์รัฐยุโรปในอนาคต

